

Vad ska vi göra åt inflationen?

German Bender,
Håkan A Bengtsson,
Daniel Lind,
Elinor Odeberg

arenaidé

Vad ska vi göra åt inflationen?

Stockholm 2022

©Friedrich Ebert Stiftung, Arena Idé och författarna

Omslagsfoto: [Emil Kalibradov](#) på [Unsplash](#)

Rapporten kan laddas ner från www.arenaide.se/rapporter

Författarna

German Bender
Utredningschef Arena idé

Håkan A Bengtsson
Vd Arenagruppen

Daniel Lind
Forskningschef och projektledare för Produktivitetsprojektet
i Arena idé

Elinor Odeberg
Chefsekonom Arena Idé

Inflationsutvecklingen i Sverige	6
Sverige går in i en lågkonjunktur	7
Inflationens påverkan på den ekonomiska utvecklingen	8
Den svenska lönebildningen inför nya utmaningar	9
Högre inflation kan leda till ökad vinstandel.....	10
Smygflation och ökade vinster	11
Vidtagna och planerade åtgärder för att möta inflationen .	12
Önskvärda politiska åtgärder	13

INFLATIONSUTVECKLINGEN I SVERIGE

Sverige har de senaste decennierna haft låg och stabil inflation. Men under perioden 1970 till 1995 hade Sverige däremot en hög inflationstakt. Det var också en period präglad av kriser och sänkta reallöner. Den ekonomiska krisen i början av 1990-talet innebar ett skifte till lägre inflationsnivåer. Då etablerades också ett nytt finanspolitiskt ramverk och penningpolitiken separerades från finanspolitiken. Riksbanken fick ett större oberoende och ett inflationsmål på två procent infördes.

Men under det gångna kvartsseket har Sverige för det mesta inte nått upp till två procents inflation. Mellan 2011 och 2021 har inflationen i genomsnitt legat på 1,1 procent och mellan 1996 och 2011 mellan 1,2 och 1,5 procent. Många ekonomer har argumenterat för att Sveriges ekonomi, tillväxt och sysselsättning skulle utvecklas bättre om inflationen varit högre, och röster har under senare år höjts för att inflationsmålet borde höjas.

Det har också funnits en kritik mot att finanspolitiken inte tagit vara på denna lågränteperiod för att investera i bostadsbyggande och infrastruktur. Hade finanspolitiken varit mer expansiv är det möjligt att penningpolitiken i sin tur hade varit mindre expansiv, eftersom statliga investeringar sannolikt hade ökat efterfrågan och med den också inflationen. Ur ett fördelningspolitiskt perspektiv hade det varit mer gynnsamt att nå upp till 2 procents inflation genom statliga investeringar, snarare än genom minusränta, som stimulerat en väldigt hög privat skuldsättning hos svenska hushåll och generellt gynnat dem med inkomster från kapital mer än dem med inkomst från arbete.

Perioden med låg inflation från mitten av 1990-talet har i Sverige varit unik i termer av ekonomisk utveckling, med reallöneökningar varje år för alla löntagare med kollektivavtal, även efter finanskrisen och under pandemin. Löneavtalen har visserligen legat på en låg nivå, men med ännu lägre inflationsnivåer har löntagarna fått mer i plånböckerna varje år. Reallöneökningarna har blivit högre än vad parterna väntade sig när löneavtalen slöts eftersom de utgick från inflationsmålet på två procent. Låg inflation har precis som i andra länder inneburit låga räntor, vilket inneburit att det varit billigt att låna till investeringar och boende, vilket i sin tur lett till kraftigt ökade tillgångspriser, och spätt på en redan från början orättvis fördelning.

Nu är Sverige och de flesta andra länder i ett helt nytt ekonomiskt läge. Inflationsnivån var 9,7 procent i september men sjönk till 9,3 procent i oktober, men prognosen är att den ökar ytterligare framöver. Konjunkturinstitutet förutspår att inflationen i år blir 7,9 procent på årsbasis medan Riksbanken i sin novemberprognos spår en inflation på 8,3 procent. Detta har föranlett historiskt stora och snabba räntehöjningar. De flesta bedömare antar att inflationen går ned under 2023 men osäkerheten kring inflationsutvecklingen är stor.

Sverige går in i en lågkonjunktur

På grund av inflationen och räntehöjningarna har prognosen för den svenska ekonomin försämrats under hösten. Vintern förväntas leda till ytterligare börsfall, sjunkande bostadspriser och kraftigt höjda och varierande energikostnader. Men prognoserna pekar på att Sverige går in i en lågkonjunktur med ökande arbetslöshet nästa år även om sysselsättningen hitintills utvecklats positivt under 2022. Sveriges BNP förväntas minska med 0,4 procent nästa år enligt Finansdepartementet och riskerna är tydligt på nedåtsidan.

Det är sammantaget en rad orsaker som har skapat den här situationen. Sverige påverkas som liten exportberoende ekonomi av utvecklingen i omvärlden. Det är viktigt att ha i minnet att inflationen ökade redan innan kriget i Ukraina, särskilt i USA. Under pandemin ökade efterfrågan på varor, men möjligheterna att köpa tjänster var av naturliga skäl begränsade. Under pandemin föll inflationen inledningsvis till 0,5 procent. Inflationen ökade emellertid i pandemins senare fas, på grund av logistiska leveransproblem i flera varukedjor. Samtidigt infördes stora stödpaket för att hålla uppe efterfrågan i ekonomin samtidigt som det fanns ett uppdämt konsumtionsbehov efter pandemin. Den starka efterfrågan har i Sverige förstärkts av Riksbankens tidigare lågräntepolitik som stimulerat till en hög privat belåning bland svenska hushåll.

Men inflationen ökade dramatiskt efter krigsutbrottet den 24 februari. Inflationen handlar till stor del om en utbudsproblematik, som flaskhalsar under pandemin och råvarubrist till följd av kriget i Ukraina, särskilt vad gäller energi. Detta biter inte räntevapnet på. Trots att Sverige inte importerar gas från Ryssland påverkas de svenska elpriserna av störningarna på den europeiska energimarknaden, inte minst den tyska. Eftersom Sverige är ett land med långa avstånd har även höjda oljepriser varit en stor fråga i opinionen. Det har bland annat lyfts kritik mot att Sverige har en

högre inblandning av biodrivmedel som gör diesel dyrare relativt andra länder.

Den höga privata belåningen i kombination med hög andel rörliga lån bland bolånetagarna gör svenska hushåll mer räntekänsliga jämfört med andra länder. För Sverige är detta en stor utmaning. Den svaga kronkursen är ytterligare en faktor som driver på för ytterligare räntehöjningar i det nuvarande läget. Riksbanken kan helt enkelt inte lägga sin räntebana för långt under andra centralbankers, även om situationen på bostadsmarknaden skulle kräva det. En avvikande räntebana skulle innebära en svagare krona och med det en dyrare import och en ännu högre inflation.

INFLATIONENS PÅVERKAN PÅ DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Den direkta omedelbara effekten av inflation är att grupper med små eller obefintliga ekonomiska marginaler riskerar att inte klara sina vardagliga utgifter. Det är framför allt låginkomsttagare som drabbas när deras nödvändiga levnadsomkostnader såsom livsmedel, energi och transporter, vilka utgör en större andel av deras inkomster, blir dyrare. Andra grupper har generellt större ekonomiskt utrymme och möjlighet att prioritera sina utgifter. Men till skillnad från företag som kan vältra över ökade kostnader på kund i form av högre priser, måste hushållen bära sina kostnader själva. Det drabbar särskilt de löntagargrupper som har de lägsta lönerna eller som arbetar deltid och på företag som saknar kollektivavtal. Det gäller också personer som är arbetslösa, sjukskrivna eller lever på försörjningsstöd. Detta gör att åtgärder som stärker och försvarar dessa gruppers köpkraft måste vara prioriterade. De sociala trygghetssystemen behöver rustas för att dessa ska kunna garantera en rimlig levnadsnivå. Särskilt i ett läge då arbetslösheten väntas öka.

Det som är en styrka i de svenska socialförsäkringssystemen är att många transfereringar räknas upp i takt med inflationen, så kallad indexering. Det gäller exempelvis garantipension, studiemedel och föräldrapenning men även vissa skatter. Alla system är dock inte indexerade, exempelvis räknas inte resurserna till offentlig sektor upp i samma takt som allmänna pris- och löneökningar. Men det är en viktig skillnad jämfört med en del andra länder som nu inför så kallade inflationspaket för att stötta

hushållen. Innehållet i paketen är ofta direkt kontanta stöd som för svenska hushåll förstärks automatiskt genom indexering.

Vidare kan konstateras att hushåll med höga rörliga lån drabbas när Riksbanken höjer räntan. Nästan varannan bolånetagare har rörliga bolån, det vill säga en räntebindningstid på 3 månader. Av de som har bundna bolån är 2–3 år den vanligaste bindningstiden. Samtidigt ökar de bundna räntorna, vilket kommer att leda till långsiktigt ökade boendekostnader för alla efter hand, det kommer att slå mot alla hushåll, för hyresgäster, bostadsrättsinnehavare och villaägare. Byggmaknaden har redan kylts ned och planerade projekt ställs in på grund av att inflationen och räntehöjningarna leder till en annan och sämre kalkyl för byggandet. Risken är stor för att bostadsbyggandet stannar av och bopriserna faller dramatiskt i takt med att Riksbanken höjer räntan. Bopriserna har hittills fallit 10 procent i oktober 2022 jämfört med 2021.

En lågkonjunktur slår mot hela ekonomin och utgör en press på individer, löntagare, företag och den offentliga sektorn, på grund av minskade skatteintäkter och högre kostnader, vilket är särskilt utmanande om inflationen biter sig fast på en hög nivå. Men det finns som alltid en fördelningsdimension i hur kriserna slår mot olika grupper. Därför måste ett rättviseperspektiv läggas på de politiska beslut som fattas under den kommande ekonomiska nedgången.

Den största risken i den svenska ekonomin är risken för en bostadskrasch, givet den höga privata belåningen och fallande bopriser. Det finns även en risk att den kommersiella fastighetssektorn, som påverkas starkt av stigande räntor, får problem som kan äventyra den finansiella stabiliteten. 40 procent av bankernas utlåning går till kommersiella fastighetsbolag. Det skulle kunna kräva att staten, ytterst skattebetalarna, går in med kreditgarantier för att undvika en finanskris. Sverige har samtidigt en stark offentlig ekonomi och därmed förmåga att hantera ett sämre ekonomiskt läge, och svenska banker har goda marginaler för sin utlåning.

DEN SVENSKA LÖNEBILDNINGEN INFÖR NYA UTMANINGAR

Inflationen är i dagsläget inte driven av en pris- och lönespiral, vilket är viktigt att poängtera. Under våren 2023 går parterna på den svenska arbetsmarknaden in i nya löneförhandlingar, där en stor andel av alla kollektivavtal kommer att förhandlas. De lönekrav

som har lagts fram kommer även om de skulle accepteras fullt ut fortfarande leda till betydande reallönesänkningar nästa år. Inflationen bryter därmed en lång trend med reallöneökningar. Förhandlingarna kommer att föras i en situation med helt nya förutsättningar, från mycket låg inflation till hög inflation i en miljö med en betydande ekonomisk osäkerhet. Detta utgör en ny utmaning för den svenska lönebildningen i stort och för sammanhållningen mellan de fackliga organisationerna.

Samtidigt är den historiska erfarenheten att lönekomensation för hög inflation har lett till urholkad köpkraft på grund av ökade priser. De fackliga organisationerna vill inte tillbaka till den lönepris-spiral som urholkade reallönerna på 1970- och 1980-talen. Den svenska lönebildningsmodellen har sedan mitten av 90-talet sin grund i det så kallade Industriavtalet, och innebär att industrin anger löneökningstakten för hela arbetsmarknaden. Genom koordinerade löneförhandlingar på branschnivå och lokal nivå har industrins lönenorm accepterats av alla parter på arbetsmarknaden. Den här modellen har visat sig stabil och inflationsdämpande. Fördelarna med den samordnade och centraliserade lönebildningen är att industrins normerande roll i stort sett har accepterats av arbetsmarknadens parter.

Frågan är hur man ska förhålla sig till en mer långvarigt hög inflation. Därför kommer de kommande löneförhandlingarna att bli extremt svåra. Sannolikt kommer vi att få se kortare avtal (ett år) på grund av den svårbedömda utvecklingen. Frågan kvarstår dock: Hur mycket är arbetsgivarna beredda att kompromissa för att undvika allvarliga konflikter på den svenska arbetsmarknaden?

Det är troligt att diskussionen om löneutrymmet från fackligt håll kommer att röra sig från konjunkturläget till vinstnivåerna. Ökade priser i kombination med låga löneökningar leder oundvikligen till att vinstandelen ökar, om inte företagens kostnader ökar i samma omfattning. Ansvarsfulla arbetstagare och fackliga organisationer förutsätter ansvarsfulla arbetsgivare. Det handlar om att inte ta tillfället i akt att inkassera övervinster (se nedan), eller att dela ut hutlösa vd-ersättningar och bonusar.

HÖGRE INFLATION KAN LEDA TILL ÖKAD VINSTANDEL

Sökarljuset måste riktas mot prisökningar som inte motsvarar företagens kostnadsökningar – särskilt när reallönerna står still eller minskar. Tyvärr är det svårt att föreställa sig i ett läge där

inflationstakten ligger på motsvarande åtta procent på årsbasis. Att lönerna skulle öka med tio procent är helt enkelt inte troligt i dagsläget. Risken är uppenbar för ökade spänningar.

Det är därför viktigt att rikta blickarna mot vinstandelen. Om den ökar samtidigt som reallönerna backar kommer det kontrakt som funnits på arbetsmarknaden att börja krackelera. I sin senaste rapport *Ekonomiska utsikter* gör LO-ekonomerna prognosen att vinstandelen kommer att öka från 38,1 procent av förädlingsvärdet 2021 till 40,9 procent 2023. Konjunkturinstitutets senaste lönebildningsrapport visar att lönsamheten i näringslivet generellt var god även innan inflationen tog fart, med en vinstandel som låg över det historiska genomsnittet.

Man bör också studera lönsamhetsutvecklingen, vilket lyfts fram av Daniel Lind, forskningsledare vid Facken inom industrins Produktivitetskommission på Arena idé. Siffrorna tyder på att företagens lönsamhet hittills inte minskat nämnvärt av inflationen, vare sig i handeln eller i näringslivet i stort. Tvärtom visar en granskning av industrins och näringslivets rekordvinster under 2022 att många företag ökat sina försäljningspriser mer än kostnaderna för insatsvarorna har ökat.

Sökarljuset måste riktas mot prisökningar som inte motsvarar företagens kostnadsökningar – särskilt när reallönerna står still eller minskar. Eller, som LO-ekonomerna skriver i *Ekonomiska utsikter*, "företagens vinstandel i förhållande till inflationsdrivande kostnader för insatsvaror blir särskilt intressanta att följa de kommande åren". Även Sveriges Riksbank har lyft frågan och Konjunkturinstitutet har fått i uppdrag av den tidigare regeringen att bevaka företagens prissättning och vinstmarginaler.

SMYGFLATION OCH ÖKADE VINSTER

Det finns skäl att i det här sammanhanget uppmärksamma det som kallats "stealth inflation" eller "sneakflation", det vill säga när företag höjer priserna utan att det är tydligt för kunden. Ett besläktat ord är "shrinkflation", på svenska "krympflation". Det sker när företag höjer priserna genom att ta lika mycket betalt för mindre förpackningar.

För tjänstesektorn finns en liknande mekanism, då företag tar lika mycket betalt som tidigare för mindre omfattande tjänster, som att vi tvingas betala separat för bagage eller platsreservation. Ibland kan skälet till prishöjningar vara ökade utgifter som företaget behöver kompensera för.

Men ibland handlar det om att höja vinstmarginalerna, det vill säga att man höjer priserna mer än kostnaderna ökar. Detta har uppmärksammats i den svenska debatten av Arena idé's German Bender i en essä på Dagens Arena, där han lanserar det svenska begreppet "smygflation". Vidare finns också en tendens att byta ut insatsvaror i en produkt som är billigare men av sämre kvalitet. Det gäller exempelvis kläder eller mat. Denna tendens visar också på svårigheten att mäta inflationen, eftersom konsumentprisindex inte tar hänsyn till kvaliteten på varorna som mäts.

VIDTAGNA OCH PLANERADE ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA INFLATIONEN

Staten och politiken har agerat för att hantera de ökade bränsle- och elpriserna. Den svenska krona för krona-doktrinen, det vill säga inga ökade offentliga utgifter, övergavs redan under pandemin då regeringen beslutade om omfattande stödpaket. Mot bakgrunden av höjd inflation har nu ytterligare beslut om stöd och subventioner fattats. Frågor som rör socialförsäkringarna har åter kommit upp på dagordningen. De lägsta pensionerna har höjts genom beslut i vårens budget, de tillfälligt höjda nivåerna i a-kassan under pandemin har permanentats liksom en tillfällig höjning av bostadsbidrag för fattiga barnfamiljer.

Under våren 2022 ville alla partier kompensera för de ökade bensin- och dieselpreiserna. Den dåvarande regeringen föreslog sänkt skatt på drivmedel. Men i riksdagen röstade en koalition av de tre borgerliga partierna, tillsammans med Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna, igenom en ännu större skattesänkning. Regeringen beslutade också om en priskompensation riktad till hushållen för de ökade elpriserna, som senare också förlängdes. Denna skattesänkning utvärderades sedan av Konjunkturinstitutet som visade att mellan 25 och 40 procent av skattesänkningen gick direkt till bränslebolagen, snarare än till sänkt pris vid pump.

Inför vintern 2022–23 har den nuvarande och den tidigare regeringen lovat ett högkostnadsskydd för ökade elpriser på sammanlagt 60 miljarder kronor. Det ska delvis finansieras genom de avgiftshöjningar för nätavgifter som Svenska Kraftnät fått in med de höga elpriserna och beskrivs som ett slags återbäring till hushållen. Detta stöd kommer dock att dröja till i vår och utformas som en retroaktiv utbetalning. Risker är uppenbara att den inte når

de hushåll som är värst drabbade sett till deras faktiska betalningsförmåga och att den i stället får en inflationshöjande effekt.

Sverige är i princip självförsörjande när det kommer till el, och har en mycket låg andel gaskonsumtion. Det är mycket vanligare att Sverige exporterar el till den europeiska elmarknaden än tvärtom. Men samtidigt leder ökade el- och energipriser och bristande utbud till att prisnivåerna också påverkar den svenska elmarknaden. Sverige har fyra priszoner inom landet. Brister i överföringskapaciteten leder också till att elpriserna är betydligt högre i södra Sverige än i norra. Det är skälet till att frågan om elpriserna har kommit högt upp på dagordningen.

Från högerhåll kräver man nu utbyggnad av kärnkraften, vilket inte skulle ge någon effekt på kort sikt. Från Vänsterpartiet ställs krav på att Sverige ska kopplas loss från den europeiska elmarknaden och tillämpa så kallade "Sverigepriser". Men alla partier tycks vara överens om att hushåll och företag kommande vinter borde kompenseras för ökade elpriser på ett eller annat sätt. Förslagen från högerpartierna har i huvudsak gällt sänkta skatter i form av sänkt moms eller sänkt punktskatt på bensin och diesel, medan Socialdemokraterna haft förslag som varit mer av typen direkta kontanta stöd till bilister eller hushåll med höga elpriser. I höstens budget ingick en skattesänkning på bensin och diesel som sammantaget väntas leda till en prissänkning på 14 öre. Det antas därmed inte ha någon särskild effekt på inflationen. Däremot är det en dyr åtgärd för staten, som lägger 6,8 miljarder på denna sänkning i budgeten för 2023. Det har också funnits en diskussion om att driva pristak på rysk gas i EU, som samtliga partier varit överens om.

I den svenska debatten finns det en relativt stor samsyn kring att finanspolitiken inte ska motverka penningpolitiken, och de grupper som varit i fokus för valdebatten om inflation är bilister, småföretagare och villaägare. I takt med att situationen blir än mer akut för inkomstsvaga grupper och sämre ekonomiska utsikter tvingar finanspolitiken att prioritera är det möjligt att debatten är på väg att få en bättre fördelningspolitisk profil.

ÖNSKVÄRDA POLITISKA ÅTGÄRDER

Policyrekommendationerna inför en lågkonjunktur är vanligtvis att sänka räntan och öka efterfrågan i ekonomin genom finanspolitiken. Nu gör alltså centralbanker i Europa, USA och Sverige tvärtom – räntan höjs och med den också riskerna för en fördjupad

lågkonjunktur – och finanspolitiken är i sin helhet stram. Samtidigt är det oklart hur effektivt räntevapnet är mot de faktorer som driver inflationen. Hur långvarig inflationen blir och hur snart centralbanker lättar på räntegasen kommer därmed vara avgörande för den ekonomiska utvecklingen i Sverige och i omvärlden.

Det är angeläget att politikerna inte fattar beslut i den nuvarande krisen som driver upp inflationen eller motverkar andra centrala politiska målsättningar. Dessvärre har många av partierna dragits med i att utlova inflationsdrivande åtgärder under valåret. De partier som nu kommit till makten har hamnat i en svekdebatt på grund av att de inte kan leverera sänkta bensinpriser och sänkta elpriser. De har även lovat att avskaffa amorteringskravet, men det verkar som att det inte kommer att infrias. I ljuset av svenskarnas redan höga skuldsättning vore det oklokt. Riksbanken har även signalerat att det skulle innebära ännu högre ränta.

Sverige har redan fattat beslut om höja försvarsutgifterna, vilket kommer kräva enorma belopp (även om vi inte skulle ha ansökt om Natomedlemskap) och det finns behov av stora satsningar för energiomställning. Det akuta läget kräver någon form av kompensation för elpriserna. Men åtgärderna bör också syfta till besparingar i elkonsumtionen, inte minst för att visa solidaritet med andra länder i Europa och för att långsiktigt befrämja energiomställningen. Minskad elkonsumtion är också det som kan ha störst kortsiktig effekt på elpriset. Elkonsumtionen bland hushållen har minskat jämfört med föregående år. När valrörelsen nu är avslutad är det möjligt att ransonering av nöd tvunget kommer högre upp på den politiska dagordningen.

Frågan om energieffektiviseringar har potential att spela en viktig roll. Långsiktiga investeringar minskar också flaskhalsar i leveranser och varukedjor och därmed inflationen på sikt. Långsiktiga investeringar lägger grunden för en mer effektiv ekonomi. I grunden vittnar dagens situation om den sårbarhet Europa har när vi importerar en stor del av vår energi från icke-demokratiska stater. Även om Sverige har kommit långt inom elektrifiering och energieffektivisering är prisbilden integrerad med resten av Europa.

Inflationen är huvudsakligen orsakad av faktorer som Sverige inte kan rå på. Därmed finns det få politiska åtgärder vi kan vidta för att dämpa den. Riksbanken kan komma en bit på vägen med räntevapnet, men risken är påtaglig att penningpolitiken tar i för mycket och därmed skadar ekonomin samtidigt som utbudsstörningarna (och därmed problemet med snabbt stigande

priser) kvarstår. Några inhemska åtgärder vi redan varit inne på är en skarp kontroll av smygflationen, så att även arbetsgivarna tar sitt sociala samhällsansvar. Här kan den offentliga debatten och politikerna sätta dagordningen i högre grad. Vidare är det centralt att parterna – inte bara facken utan även arbetsgivarna – tar ansvar för lönebildningen så att reallönerna inte urholkas alltför mycket.

Det behövs en fördelningspolitisk nyckel i de åtgärder som genomförs såväl i den nuvarande krisen som under kommande år. Det är centralt att rusta de sociala trygghetssystemen, arbetslöshetsersättning, sjukersättning och försörjningsstöd. Vi får inte urholka tryggheten för människor med små ekonomiska marginaler, såsom äldre med låg pension, lågavlönade och de som arbetar deltid eller under osäkra och atypiska former.

Politiska beslut som ytterligare driver på inflationsutvecklingen bör undvikas eller minimeras. Vi kan också undvika att lägga pengar på fel saker och i stället investera i långsiktiga behov, bland annat resurser till kommuner och regioner, energiomställning, transportinfrastruktur, grund- och högskoleutbildning. Mantrat att finanspolitiken inte ska motverka penningpolitiken får inte leda till att nödvändiga investeringar uteblir och att fokus i stället hamnar på kortsiktiga skattesänkningar med låg träffsäkerhet, samtidigt som fattiga hushåll får det ännu svårare att få den ekonomiska vardagen att gå ihop.

Kommuner och regioner som bedriver vård, skola och omsorg drabbas på samma sätt som hushållen av högre kostnader för uppvärmning, transporter och mat. Därför måste staten se till att skydda välfärden genom att faktiskt kompensera för de kostnader som nu drabbar kommunsektorn. I dagsläget motsvarar inte de statliga tillskotten till kommunsektorn de behov som finns, vilket kommer att leda till nedskärningar i vård, skola och omsorg. Politiken måste säkerställa att svaga grupper kan övervintra prisökningarna, och det har Sverige goda förutsättningar att göra tack vare en stark offentlig ekonomi.

Framför allt bör politiska beslut som förvärrar klimatförändringarna undvikas. Här är det olyckligt att regeringspartierna beslutat, efter tryck i valrörelsen, att sänka kraven på inblandning av biobränsle i diesel i syfte att få ned priset. Det kommer få till följd att Sverige inte når sina klimatmål. I stället bör klimatomställningen prioriteras. Inte minst för att de långsiktiga kostnaderna i form av kostnader för extremväder och kommande tippningspunkter annars kommer att bli betydande. Politiken behöver det här långsiktiga perspektivet. I det konkreta arbetet för att motverka inflationens och den kommande krisens

konsekvenser för att underlätta människors livsförutsättningar här och nu, får inte det långsiktiga perspektivet och sikten överges.

